

SZERKESZTŐI IRODA:

Működőutca 21. szám. (Postapost) hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Vidékre postán, vagy helyben házhoz hordva
Egy évre 16 frt. Negyedévre 4 frt.
Hónapra 8 frt. Egy órára helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnep napokon.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ES TARSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvár, Belközép-utca 33. szám.

HIRDETÉSI DÍJAK

Egy centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilvántartási díjak

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Az „Ellenzék” perselye.

(1886. április óta.)

Az erdélyi Kulturregyletnek:

Filléres gyűjtés:

Lőrinczné urnától 3 frt 65 kr.

Összeg: 3 frt 65 kr.

Ez adva az eddigi kimu-

latást. 4796 frt 36 kr.

Együtt: 4800 frt 01 kr.

Uj államfő.

A francia köztársaság új embert választott az állam élére.

Grévy, aki becsülettel és sok tanítással vezette kilencz éven át a köztársaságot — a veje galibái követésében kénytelen volt odahagyni állását.

A dolog különben az, hogy a francziák ráuntak a Grévy regimére, a minthogy e folyton izgalmakat kereső nemzet nagyon hamar ráun mindenre — ami egyformaság, ami hosszabb időn egy és ugyanaz.

Grévy kilencz esztendeig egyforma bölcseséggel vezette az államügyeket. Egyforma tapintattal és mértékkel tartotta össze a köztársasági elemeket, s tán épen az volt a főhiánya, hogy nem gondoskodott rendkívüliségekről, s magát sem engedte extravaganciákra felhasználni.

A francziák eltették a derék ősz államférfit láb alól, mert hát ők a kiderítettek, a rendkívüliségek emberei — Grévy pedig ily értelemben nem elégezte ki a nemzetet. A Wilson kikapcsolai épen kapóra jöttek. Utána megválasztották az apóst, s ma az Elyséi palotának új lakója van.

Sadi-Carnotnak hívják az új jövővényt. Mert hogy az ő élete sem lesz tartós ebben a palotában — az bizonyos. Lesz-e, vagy van-e neki is egy Wilson féle veje — az nem tudható, de ha Grévyhez hasonlóan ezzel nem is rendelkezik — a francziák talán megkapnak módot és alkalmat maguknak arra, hogy az új államfő ne sokáig koptathassa az elyséi palota márvány padlóit.

Sadi-Carnot még aránylag elég fiatal ember, csak ötven éves, mérnöki pályára képezte magát, s e téren elismert tekintélynek mondják. Volt már kerületi főnök, közmunka miniszteriumi államtitkár, s később pénzügyminiszter. Mikor a Brissot kabinet megbukott, bevezették a szenatusba.

A köztársasági párt, mely kezdet-

ben Ferry körül csoportosult, mintán ez lemondott a jelöltségről — egyértelműleg csatlakozott az új elnökjelöltséghez — és díszletére legyen mondva a különböző pártárvakat — megelégedéssel koncentrálták az erejét egy jelölt mellett, s néhány próbaszavazás után — a döntő szavazások óriási többséggel emelte az új jelöltet az elnöki székbe.

A köztársasági pártoknak ezen okos elhatározása kétségkívül nagy megelégedést keltett a köztársaság minden őszinte barátjánál, s a külállamok előtt is.

A december második párisi szavazások után már-már felteni lehetett a köztársaságot, s alig gondolhatott a világ arra, hogy az elnökválasztás mindenestre nagy fontosságu aktusa nagyobb rázkodtatások nélkül folyjon le.

A francziáknak szokatlan eszélyessége mellett tanuskodik tehát a választás ténye, mely váratlan egyértelműsége és komolysága által kétségkívül jó benyomást keltett a köztársaság iránt úgy benn, mint a külállamokban.

Sadi-Carnot törhetlen híve a köztársaságnak, s az a nyilatkozata, melyben örömmel és megelégedéssel konstataja azt, hogy ötlet kizárólag a köztársasági párt választotta meg — bizonyára növelni fogja a bizalmat, melyet az egyesült pártok olyan szokatlan mértékben előlegeztek neki.

Az új elnök személyében úgy látszik megfelelő garancia van arra, hogy a monarchikus elemek celszövénnyei ne árthassanak a köztársaságnak, s viszont hogy a köztársaság radikálisabb elemei az államrend szabad érvényesülését ne akadályoztassák meg.

A Sadi Carnot megválasztásában nyilvánuló nemzeti akarat és mérsékelt szellem annyira előtérbe lépett e fontos aktusnál, hogy a féktelenkedő elemek utcai tüntetései nem fognak zavarólag hatni a politikai irányzatokra, s maga az új elnök a saját politikai nézeteivel aligha szegődik be valamely féltelmesebb pártirányzat hívévé, s nem fog utat nyitni olyan áramlatoknak, melyek a köztársaságot nagyobb veszedelmekbe hajthatnák.

A belbékének, a rendnek, a köztársasági intézmény belső megismosodásának és a kültekinély biztosításának érdekében okos dolgot cselekedtek a köztársasági pártiak, midőn közmegegyezéssel jártak el az államfő megválasztása körül.

Ez nemcsak az új elnöknek köny-

nyitheti meg az uralkodást, hanem bizalmat ébreszt az intézmény iránt a külállamokban is, melyek kétségkívül nem szívesen láttak volna újabb párt-harcokat az ifjú köztársaságban, melynek megerősödését eddig is — a belviszályok akadályozták meg.

Hogy a nemzetközi viszonyok tekintetében e választások minő jelentősége van — az csak akkor lesz meg tudható, midőn az új államfő tényleg is megkezdje a hatalom gyakorlását, s átveszi az államügyek tényleges vezetését. A melyik politikai irányzat szegődik az új elnök, és a mely irányzat híveire bizza az államkormányzást a szerint lehet itéletet mondani az elnök változás jelentőségéről a nemzetközi politika szempontjából. És ez is néhány nap alatt bekövetkezhetik.

Ma még a világ e szempontból nem vonhat ki következtetéseket a lefolyt eseményekből, s csak arra a feltevésre szorítkozhatik, hogy az új elnök, ki eddig sem volt híve a radikális irányzatnak, ezután sem fogja magát kalandos vállalatokhoz felhasználni, megválasztása tehát e hitben csak megerősödést kelthet fel úgy benn, mint a külpolitikai körökben.

Politikai hírek.

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt szombat délután 6 órakor Irányi Dániel előzete alatt értekezletet tartott, melyen a bor, husz, csukor és sörfogyasztás megadóztatásáról szóló törvényjavaslatot tárgyalták. A párttöbbség elhatározta, hogy a törvényjavaslatot még általánosságban sem fogadja el és Szederkényi Nándor bizta meg, hogy a párt nézeteit megokolt határozati javaslatban terjessze a ház elé.

Keresk. szerződésünk Németországgal. A Németország és Ausztria-Magyarország közti jelenleg fennálló legutóbb kedvezményt biztosító szerződésnek felévre való meghosszabbítása közelebbre várható. Tény, hogy Németország az osztrák-magyar kivitelű prémiumra (szesz és csukor) hajlandó, de az erre vonatkozó tárgyalások még folynak. A tanácskozáskorál az volt a törekvés, hogy mindkét birodalom benső politikai szövetségének a gazdasági viszonyokra is a lehető legnagyobb befolyás biztosítását. A különbözőzeti vámkor kérdését, ugyiltszik, nem érintették, de mindenesetre nyitott kérdése az a jövőnek. A német gabonavámok felélése csak kevésbé érinti Ausztria-Magyarországot, mert a behozatal eddig is csak olyan árakra szorítkozott, melyek Németországban nem szerezhették be és ennélfogva a fogyasztók most is rá vannak szorítva a behozatalra. Az osztrák malátagyárak azonban alighanem kárt fognak szenvedni.

Napló 1837-ik év decz. 4-ik és 5-ikéről.

Az 1837-ik év télelő 4-ik estvén egy néhányan kollegyumbeli ifjakul összegyűltünk Edinumban, — összejövetelünk célja volt elhatározni, miként tiszteljük meg Wesselényi Miklóst, azon nagy hazafit, kit mind azok — kik nemzetünket a törvényesítések által okozott keservekből kivergődni, s nemzetiségünk művelődés akadályokkal rakott ösvényen erőssödvé haladni, s dícső nemzeti polczra emelkedni kívánják — tisztelnek. Igen! ezen férfit tisztelik mind azok, kiknek szívük honért a szabadságért dobog: mert a honért élő lelkek közé tartozik, s épen ő az egyik, ki a sirja szélén szédülő s mély álomba merült nemzetnek fülebe harsogott, s törvény és alkotmány mellett dörgő szavával mély álmából fölrázza, s megmutatta a kettős utat, melynek egyikén haladva a nemzet erős és szabad, a hon mostani sivatagából fölvirult lehet, a másikon pedig csak hamar elérendő a nemzetiséget, szabadságot, s nemzeti becsületet örökre elnyelő sirt, melyet a bölcs, s ideig örág mindenható országunk (Metter-nich) felügyelete alatt, a nagy és kis keresztességekkel, s több hín s léha cizmekkel ékeskedő nemzeti lélek és érzés nélkül szükkölködő fekete sereg ása.

Mi is tehát a fentebb megirteste meggyeztünk abban, hogy az ártatlanul üldözött Wesselényi Miklós névnapján, ifjú lelkekben az iránta mindinkább növekedő érzést és tisztelgetet külsőképen is kimutassuk; elismervén ezuttal azt is, hogy nekünk — azon ösök utódainak, kik nem csak magunknak

üláh tüntetés. Doda Traján generális csak nem nyugszik. Pártja által újabb és újabb tüntetéseket provokál, s ezek által ünnepeket magát a saját fészékében. Mint legújában Karánsebesről írják — december 1-én a Doda-párt újabb tüntetést, épen 12 órakor délbén a vagyon községi épület elibe mintegy kétezer oláh gyülekezett a párt kolompok vezetése alatt. E tüntető tömeges felvonulásra már hetek óta készültek, a helységek lelkeszei és olvasottabb emberei saját maga Doda által szölitattak fel, hogy a népet gyűjtsék be. A gyűlések titkosan s soha sem egy helyen tartottak, minden héten kétszer. A fentebb említett jelenet egész csendben folyt le, de a felzúgott nép hangulata olyan volt, hogy nem lett volna tanácsos, akár a hatóságoknak, akár karhatalomnak beavatkozni. Mint egy fél órai időzés után a tömeg eloszlott. A nép annyira felvan izgatta, hogy csak a régi katonai fegyelem tarthatja párázón. Az egész tüntetés a Doda zsebére ment. A vezetők még azon felől is kaptak pénzt, hogy az utban eső községeken itassák az oláhokat.

A háboru szele. Liposében egy szenzációs röpirat jelent meg a napokban. Erről a röpiratról a berlini Kreuz-Zeitung azt írja, hogy a hozzá Ausztria-Magyarországból érkezett hírekből arról győződött meg, hogy gyuanynag az orosz-galiciai határon tömegesen van fölhalmozva s mindkét részről annyi hadiszer koncentráva, mintha csak közvetlen a háboru előtt állanánk. A röpirat különben Németország részéről a támadó benyomulást Oroszországra ma sokkal kevesebbet vár, mint 1812-ben — s inti Oroszországot, ne ringassa magát azon illuzióban, hogy Németország félve a Franciaországgal egyidejűleg viselendő háborútól, retteg az Oroszországgal való hadviseléstől. Németország öt millió fegyverfogaht harezost állíthat ki s szövetségeseivel társaságban Oroszország- és Franciaországgal egyidejűleg is szembe mer szállani.

A képviselőházból.

Budapest, decz. 3.

A képviselőháznak ma igen viharos és jelentőséges ülése volt.

A napirendet a bélyeg és illetékekről szóló törvényjavaslat tárgyalása képezte. A javaslatot Dárdai előadó és Wekerle államtitkár védtek; ellene Horánszky Nándor és gr. Apponyi Albert s Eötvös Károly szölitettek; az utóbbi határozati javaslatot is nyujtván be, mely neki a zárbeszédre alkalmat adott. A többség általánosságban elfogadta a javaslatot.

Eötvös Károly zárbeszédet tartván, többek között a jogtalan illetéksabakokról tett említést és itt reflektált Wekerle államtitkárnak azon megjegyzésére, hogy a feleknek mód adatik, hogy az ily jogtalan illetéksabakok ellen orvoslást keressenek.

szerzették meg a szabadságot, de a másokét is sokszor és nagy áldozatokkal oltalmazták — gyávasságunk és szolgáló fajult s korcsosult érzésünket tanusítaná az: ha a honért s alkotmányért minden áldozatra kész nagy hazafiról épen akkor, midőn ő a honzeretért és az emberiség szent szavára figyeléért üldözötték — megfedekeznénk.

A tisztelet tételben az érzésünk kifejezésében tehát mindnyáján meggyeztünk, arra nézve pedig, hogy miképen fejezzük ki, a következő indítvány tétetett: 1-észr. Hat óráról kezdve hét óráig az utca felől levő kamarákban legyen sötétség, melylyel az ő és hazánk bal és sötét sorsa ábrázoltassék.

2-szor. Tizenegy órakor a tornácban minden oszlop között tétessek két szál gyertya — és 3-szor. Énekeltessek el egy az erre az alkalomra készült ének.

Ezen indítvány a lelkes ifjúság által elfogadtatott, és mindnyáján azon örömmel tértünk ágyunkba, hogy Wesselényi Miklós most is — mind a mellett, hogy már két esztendő óta tisztelgetését némelyek gátolták — megtiszteltetik. Másnap, az az 5-én az előbb egybegyűlt ifjúságnak egy része, a pula lelkiüknél tanyánál szokott félelem miatt a határozattól elállott, és gyávasságunk eltakarására köpenyegot fordítottak — azt mondván: nem elegendünk bele, mert ez által Wesselényi Miklós ügyének ártunk, s jobb lesz ha ti is mindnyáján elhagyjátok — lökék utánna ezen kislelkü tanácsot.

Eötvös Károly erre azt fejtette ki, hogy a mód igenis megadatik a félnek, csak hogy ennek a módnak használata sokszor többbe kerül, mint a meennyit a jogtalanul kiszabott illeték tesz ki. Mert a félnek községeből be kell menni a városba s ez pénzbe kerül, ügyvédhez kell fordulnia s ennek is ára van. Megengedi, hogy nem oly nagy ára ugyan, mint a minőt Hegedüs Sándor kap azokért a szolgálatokért, melyeket végez, de annak a szegény embernek mindenestre nagy ár az is.

Eötvös beszédét itt az elnök félbeszakította s Eötvös szavait odamagyarázta, hogy minden szolgálatért, melyet valaki végez, nemcsak joga van, de természetes is, hogy fizetést kapjon. A ház azonban, különösen a jobboldal, már ekkor forrongani kezdett.

Midőn ezután Wekerle Sándor államtitkár szót kért, hogy a javaslat mellett még néhány körülményt felhozzon, ennek kapcsán reflektált Eötvös megjegyzésére is, mondván: Mihelyt meggyőződéssem nem fog meggyezni a kormányval, nem fogok szolgálatában maradni. Teszem ezt pedig nem úgy, mint Eötvös képviselő ur, aki itt elég bátor egy képviselőtársam ellen mintegy az érdekeltség vádját is hangoztatni.

Eötvös Károly: Nem igaz! (Óriási zaj.) Wekerle Sándor: Boesinatot kérek, a parlament nem iskola, hol a szavakat magyarázni lehetne. Ide jól megfontolt szavakkal kell jönni, melynek horderejét is megmérhetjük. (Zajos helyeslés jobbfelől.) Eötvös Károly (az elnökhöz): Micsoda minőségben szól most a képviselő ur?

E párbeszédet óriási zaj követte. A szölső bal hangosan követelte, hogy Wekerle elálljon a szótól s a zajnak csak az elnök ama kijelentése vetett véget, hogy Wekerle Sándor államtitkár — de a mint ő, az elnök, már az ülés elején bejelentette, a miniszter megbízottjaként van ma itt s mint ilyennek joga van szólani.

Wekerle beszéde után Hegedüs Sándor szót kért s kijelentvén, hogy nem akarmá-sutt elintézni oly dolgot, mely a képviselőház előtt kezdődött, azt a kérdést intézte Eötvös Károlyhoz, hogy mire értette megjegyzését? Azzal akarta-e őt régalmazni, hogy bármikor és bármint is anyagi jutalomért tett volna? Igen vagy nem?

A kérdés e fölterése után nagy csönd állott be, melyben Eötvös Károly fölkelvén, első sorban kijelentette, hogy csak Wekerle „miniszteri megbízott” megjegyzései miatt szólal fel, mert az olyan kérdésre, a minőt Hegedüs Sándor intézett hozzá, itt a házban nem felelne. Azt azonban megjegyezi, hogy valahányszor ilyesről szól, a miniszterelnök fizetését, az ügyvéd jól megérdemelt

De mi egy néhányan megmaradtunk határozatunk mellett, — kivéve a második pontot, mely ellenségeink vádjá és a nagyobb láma kikerüléseért a nagyobb rész kívánságára kimaradt.

Ilyen állásban vártuk az estéli hatórát, a mikor is az első pont alatti határozat, négy kamarán kívül mindenütt teljesített. — Kilencz óra után pedig Edinumban gyűltünk össze, s ott a Wesselényi arczképét — mely alatt ezen epigramm állott:

„Viv, vérzik kebeled vadkény rabigázta hazáért! S annak nem lehet ah! téged kebléhez ölelni.” egy asztalra kitévén s mellé négy szál gyertyát, s e körül állva nemzeti dalok éneklésével töltöttük az időt tizenegy óráig, mikor is lementünk a kollegyum udvara közepére és ott az erre az alkalomra készült ének szép renddel s egész lelkesedéssel elénekelgettünk, s az ének után egy Eötvös Wesselényi Miklós kiáltott.

Igy tiszteltetett meg általunk az a nagy lelki honfi, kit a törvénytelenség zab gyermekei nemes honzerelmeért forradalmárnak neveznek, kit azon vámpyr fajok kik csak a nemzet vértől sebéből tudnak és szeretnek élni, azért a miért az annyi századok viharai között szerzett, s őseink omló vérével pecsételt alkotmányt, melybe sok jót a jozanész csak a tudatlanság keresztfiával, az előítélettel való terhes küzdése után iktathatott, a kormány és szivtelen hűlt keblű hóniak által okozott sebekből megtisztítani akarta; rendbontónak kiáltották s kivítették fondorkodásaikkal, hogy száműzetett a hon-

AZ „ELLENZÉK” TÁRCAJA.

1887. december 5.

Népdalok.

(A legközelebb színrekerülő „Szegény Radóné” című népdramából.)

A kertembe, kis kertembe rózsabokrot ültettem,
A virágát, a virágát jaj de nagyon féttettem,
Ezen azért vala minden hibája:
Ott van a fa, a rózsafa, de nincs ám a virága!

So kérdezzem, ne vallasson senki fia engemet,
Hogy a rózsá, piros rózsá a kertemből hova lett?
Kérdezzem meg a galambom kalapját:
A kalap, pörge kalap hátha felel hamarabb.

II.

Van nekem szeretőm, de hamis,
Nem bánom, az vagyok magam is;
Ha ő kacint egyet,
Kacsintok én százat,
Ha csókot ad, én is adok
Akár háromszázat!

Levél kell, levél kell a fának,
Foktót, foktót a lánynak;
Csak egy formás a fa,
Ha levelek fedik,
A lány meg, ha foktót
Fedi be a fejét.

Jakab Ödön.

Miklós napja 50 év előtt.

Visszaemlékezés Sámira Lászlóra.

Véletlenül akadt kezembe egy durva papírra írott, már halványra sárgult napló kitévő, melyet az én feledhetlen tanárom,

honorariumát s az igazgatósági tagnak prezenzmarkját egy kategóriába helyezi, ha mind a három megoldozik érte. S csak az a kérdés, hogy ki miként dolgozik meg érte. Erről pedig az a meggyőződés, hogy az országban akár legelső, akár legutolsó ügyvédje sokkal jobban megdolgozja azt a nyomorult honorariumot, mint Hegedűs képviselő a prezenzmarkjait. A rágalmat szót azonban visszautasítja Hegedűsre.

A meglehetősen kényes ügy ezzel a háttérben véget ért, de azt hiszik, hogy azonnal még folytatása lesz.

Fenyvessy Ferenc hosszabb beszéd kíséretében, az interpellációt intézte a belügyminiszterhez:

Tekintve, hogy a nemzeti színház és a m. kir. operaház ügyei miatt az országgyűlés határozata folytán kiküldött és a belügyminiszter ur által egybehívott enquete ben éppen úgy, mint a napokban a pénzügyi bizottságban félreismerhetlenül egyenesen a jelenlegi t. intendáns ur vezetését jelölték meg az említett színházaknál lévő bajok és nehézségek főokául:

Kérdem a t. belügyminiszter urat, mik voltak az okok, melyek miatt a jelenlegi vezetéskor mindenkor fentartotta és így helyeselte; — mik azok az okok, melyek miatt azt még ma sem akarja mással felcserélni, vagy ha igen, fog-e intézkedni, hogy a vezetés kellő megválasztása által a létező bajok lehetőleg elenyészessenek?

Orczy Béla báró belügyminiszter: Az interpelláció sarkpontját a jelenlegi intendáns, gr. Keglevich István személye képezvén, kijelenthetem, hogy az intendáns már a nyár folyamán tudatta lemondási szándékát, én azonban azt akkor, tekintettel a készenléti helyzetre, nem fogadtam el. Most azonban az intendáns újabb kifejezte visszavonási szándékát és én ezen fölmertetés megadására kész vagyok. (Helyeslés. Eljenzés.) A mint a jelen évi származékos előterjesztetnek, a mi a jövő bétén várható, az új személy iránt is intézkedni fogok. (Helyeslés. A miniszter ezután még elősorolta, hogy mily nehézségekbe ütközött eddig az opera ügye; ezután azonban, a pénzügyi bizottság határozatához képest rendkívül és normalis budget lesz. Elénk helyeslés.)

Fenyvessy Ferenc megjegyzi, hogy az interpelláció előtt tudomása volt az intendáns lemondásáról, de megiette interpellációját, nehogy az intendáns a lemondást visszavonhassa. (Helyeslés. derűltég.) A miniszter választát örömdetes tudomásul veszi. (Eljenzés.)

Ezzel az ülés véget ért.

A Pulszky ügy.

A Barzevici államtitkár elnökle alatt működő bizottság szombaton befejezén a kihallgatásokat, át mentek a muzeumba a helyszíni szemle megújítása végett.

A bizottság itt első sorban Pulszky Ferenc igazgatónak az ügyre vonatkozó nyilatkozatát hallgatta meg, a ki igazgatóságtól remegő, keserű hangon emelt szót a minden ízében alapítatlan vádak ellen, melyekkel a haza és a nemzet szolgálatában 50 évi becsület munkában megcsúszott fejét, seplőtlen nevét pusztá mendemondák alapján az egész ország, sőt a külföld előtt is

meghúrozották. Felemelt fővel, bátran néz a bizottság vizsgálata elé, úgy saját személyét, valamint a muzeum összes tisztviselőit is a bizottság rendelkezésére bocsátja s egyuttal kéri, hogy mindent a legszigorubb vizsgálatnak meg s a tapasztalatok alapján jelentsék ki a tiszta igazságot, hogy e rendkívül kellemetlen és minden alap nélküli sajnálatos ügy egyszerűsödik, s mindenkorra véget érjen s úgy az ő, mint az intézet reputációja a jogtalan megtámadásokkal szemben helyreállíthatassék.

Barzevici válasza után, melyben az igazgató a bizottság részleghallgatás és tárgyalásos eljárásról biztosította, elindultak a helyszíni szemle megújítására. Ez pontban 1 órákor kezdődött a második emeleten elhelyezett ásványtárban, hol dr. Krenner I. Sándor műgyemelti tanár, az osztály óra fogadta a bizottságot. Ebben az osztályban P. Szatmáry Károly által említett ama vád tette szükségessé a vizsgálatot, mely szerint egy nagy értékű (állítólag 25,000 forint) rózsaszínű aranyon hiányoznak. — Szatmáry leírása után Krenner felnyitotta az egyik szekrényt s abból a kérdéses aranyonit példányt a bizottság elé helyezte, melyben mindenki a leírt darabot ismert.

A bizottság ezen kívül megvizsgálta a tárgyatulató naplót, több tételt az ásványpéldányokkal összehasonlítva ezek alapján konstatació, hogy az ásványtár anyaga minden hiány nélkül magyan s egészen a legpontosabban kezeltek és vezetettek.

Ezután a régiségárú került sorra, melynek vizsgálata másfél órát vett igénybe. Itt dr. Hampel József osztályór fogadta a bizottságot, melyet Pulszky Ferenc igazgató vezetett. A bizottság és a szakértők első sorban a római teremben felállított polgárdi ezüst triposzt vizsgálták meg, melyről határozatlan konstatació, hogy a galvanoplasztikailag után készített barmdiálból és pántoktól eltekintve — melyek nek művészi pontos kiállítását a bizottság hangsúlyozva emelte ki — az egész valódi s azonos a polgárdi lelettel. Az ékszerteremben a bizottság több arany és ezüst ékszernek valódiságát nem cupán a megbízott szakértők által konstatació, hanem végig is megvizsgálta. Határozottan konstatació, hogy a másolatoknak megfelelő, a muzeum birtokában lévő tárgyak eredetiek és nem másolatok.

Ezután még átvizsgálták a naplót, egyes régebbi és újabb hagyatékai listáit, katalógusokat, melynek tételsi közül többet a tárgyakkal összehasonlították s mindezek alapján konstatació, hogy a régiségárúban semmi sem hiányzik, tárgyai kiserővel nincsenek, a naplók pontosan vannak vezetve, az ügykezelés teljesen pontos és kifogástalan.

Ennek konstataciója után a bizottság működését a nemzeti muzeumban befejezte.

Valság Franciaországban.

Az exelnök távoztása.

Grévy a volt elnök Pénteken este fél hat órákor vonult ki az Elyséből. A Rue St-Honoré csendes volt, ámár a közlekedés élénkebb volt a szokottnál. 5 órákor értesítették az elnököt a Place de la Concorde-on történt sajnálatos eseményekről. Az Elysée ürszévé a katonai iroda főnökét bízta meg Grévy. A távozás előtt megjelent a miniszterek az Elyséeben, hogy elbucsozzanak volt elnöküktől. Biztosították Grévyt folytonos nagyrabecsülésükről és azon való sajnálatukat fejezték ki, hogy a dolog így történt.

Grévy nagyon izgatott volt. Ismételte, hogy jobb meggyőződése ellenére lép vissza, mert a képviselőház votuma kényszerítette. „Remélem,” — mondá — „hogy még eszébe

jutok Franciaországban, a mikor eszébe jutnak azok a férfiak, a kik a hazánk őszintá szolgálatát tették.” Grévy minden miniszterrel melegen kezét szorította.

A diplomáciai testület is megjelent tegnap délután az Elyséeben búcsút venni. Az idegen hatalmak képviselői az etiketnek megfelelően neveiket a vendéglönyvbe írták s nem tisztelegtek személyesen Grévyvel. Az összes hivatalnokok és szolgák a nagy vesztülből gyűltek össze. A buszus az igen szívesen volt az Elysée vasrácsos kapuja előtt egy egyszerű kocsi vár, mely a járókelőknek legkevésbé sem tűnt fel. Grévy a Paix szerkesztője kíséretében lépett ki az Elyséből. Az őrség utóljára tisztelt az elnöknek, a ki a nélkül, hogy a közönség észrevette volna, az Avenue de Jena-ban levő snájt palotájába hajtott. Itt Grévy most már mint magánember lényával és vejevel fog lakni. Grévy maga ohajtotta, hogy kivonulásának idejét ne tudassák a közönséggel, mert nem akart feltűnést kelteni.

Próba szavazás.

A republikánusok nagygyűlésében a második próbaszavazásnál 553 szavazat adatott be. Ebből Ferryre 216, Freycinetre 196, Brissonra 79, Sadi-Carnotra 61 szavazat esett. A Varietés színház előtt, melyben a köztársasági párt nagygyűlése tartott, mint beszél, állítólag következő eset adta elő magát. Pelletan egy ott összegyűlt pártcsoport előtt hangsúlyozta szükségességét annak, hogy Sadi-Carnot szavazzanak, hogy valamennyi republikánus szavazat egyesíthessék. Cales és Granet erre meggyőzték, hogy legelső eset volna, hogy a többség engedjen a kisebbségnek. Egyuttal Brisson és Sadi Carnot eljárását, mint republikánusokhoz nem méltót jelölték meg, mert kötelességük volna jelöltségükről Freycinet javára lemondani ki Ferry után a legtöbb szavazatot egyesít maga körül.

A harmadik próbaválasztásnál a nagygyűlésben 505 szavazat adatott be. Ferry 179, Sadi-Carnot 162, Freycinet 109, Brisson 52 szavazatot kapott.

A köztársasági pártiak által Versaillesben tartott teljes gyűlésen, a negyedik kísérleti választásnál már csak 253 képviselő szavazott. Ez alkalommal Sadi Carnot 185, Ferry 35, Freycinet 23, Brisson 10 szavazatot kapott.

A képviselők érkezése.

A képviselők és szenátorok már korán szombaton reggel Versaillesbe érkeztek az ugynevezett teljes gyűlésre. A gyűlést tulajdonképen az utcán tartották. A szavazási urnák az esplanádán szomszédos levő kis színházban voltak felállítva. A képviselők és szenátorok beadván szavazó-lapjukat, az utcán maradtak vagy a legközelebbi vendéglőbe mentek reggelizni. A korlátnál mintegy száz ember nézte a sokatlan látványt. Az agitáció élénk volt. Úgy Ferrynek, mint Freycinetnek nagy környezete volt. Ferry igen komoly volt, nagyon meglátszott rajta a fáradság, kimerültség. Lehajtott fővel, földre szegezett tekintettel hallgatta a választási helyiségekről érkező híreket, melyek nem igen nyugtatták meg. Freycinet azonban fatalisztikus egykedvűséggel honolt, a mely a legnehezebb és legdöntőbb pillanatokban sem szokta elhagyni. Már két szavazás folyt le eredménytelenül. Egy párt sem akart tagítani s azért harmadszor kezdtek meg a szavazást. Ekkor azt mondták, hogy ha ez is jelentékeny eredmény nélkül végződik, akkor Ferryt és Freycinet-t mel-

lőzik és Sadi-Carnot-t választják meg, mert a Ferristák Brissonra nem szavaznak.

A kongresszus megnyitása.

Versaillesben a kongresszust szombaton d. u 2 órákor megnyitották Leroyer a nemzeti gyűlést a köztársaság elnökének megválasztási céljából, megalakultnak nyilvánítja, Michelin (intranzigenspárti) szövege jelentkezik, miután indítványt szándékozik tenni.

Elnök Michelin kívánságát visszautasítja, miután a nemzetgyűlés csak választótestület jellegével bír.

Cassagnac azt mondja, hogy a nemzeti gyűlés szuverén.

Ganvier tagadja, hogy az elnök fel volna jogosítva, a nemzeti gyűlés jogait megszorítani.

Az elnök kijelenti, hogy eljárásában az alkotmányra támaszkodik.

Michelin azt mondja, hogy az alkotmány revízióját akarja indítványba hozni.

Elnök az indítványt elutasítja, mire Michelin tiltakozást fejezi ki. E felszólalásoknak nem volt következménye. A szavazatszedést 2 óra 15 perczkor megkezdtek 3 óra 40 percz délután. A harmadik szavazás nem eredményezett ugyan egyezséget, hanem csak változást annyiban, hogy Ferry és Freycinet a szavazatokat elvesztették. Előbbi 179 utóbbi 109 szavazatot kapott, úgy hogy Sadi Carnotra hirtelen 162 szavazat esett, mert a radikálisok Freycinetől elpártoltak s Sadi-Carnotra szavaztak.

Izgalom a kongresszusban.

A próbaszavazás után — mintegy fél órával megtelt a választási helyiség triúnjei, a közönség nagy zajjal nyomult be s a teremben is kezdett elénkúlni. Képviselők és szenátorok keresték helyeiket. A jobboldal legelőbb jelent meg. Ez az előzetes gyűlésben nem vett részt. A tágas, négyoszögű terem csakhamar egészen megtelt. Úgy látszik, hogy a jobboldal megfogadta, hogy a kongresszus alatt nyugodtan viseli magát, Leroyer 2 órákor elfoglalta az elnöki széket s az ülés általános mozgás közt megkezdődött. Az elnök felolvasta az alkotmány-nk illető szakaszait, melyek a kongresszusra vonatkoznak s közölte, hogy a köztársaság elnöke lemondott.

A radikális Michelin indítványt akart tenni, de az elnök figyelmeztette, hogy itt nem beszélhet, mert ez csak választási kongresszus. (Viharos kiáltások, egy hang jobbról: Nincs többé alkotmányunk, ti szélszókutatók! N-gy zsj a baloldalon.) Michelin érthetetlen szavakat kiált a nagy zajban. Az elnök az urnát a tribünre állítja fel, melyre Michelin fel akar lépni, ki-nek azt kiáltják, hogy beszéljen hát! Housier elkezd felolvasni a kongresszus tagjainak a neveit.

A választás.

A választás lefolyásáról az alábbi táviratokat adhatjuk:

Versailles, decz. 3. 5 óra 27 percz. A kongresszus ülése. Az első szavazásnál 842 szavazat adatott be. Ezek közül Sadi Carnotra 303, Ferryre 212, Saussiere 148, Freycinetre 76, Appertre 72, Brissonra 26, Floquetra 5, Pyatra 2, Delaforgera 2, Pastenore 2 és Spullerre 1 szavazat esett. Ennél fogva második szavazás válik szükségessé. A folyosókon Ferry kijelenti, hogy Sadi Carnot javára visszalép.

Paris, decz. 3. esti 6 óra 25 percz. Ferry és Freycinet Sadi Carnot javára lemondtak az elnök jelöltségéről. Sadi-Carnot megválasztása e szerint biztosítottnak látszik.

Az új elnök.

A második szavazásnál 893-an szavaztak, kik közül 616-an Sadi-Carnotra adták szavazatukat. Sadi-Carnot e szerint a köztársaság elnökévé választott. Saussier 188, Ferry 10, Freycinet 6, Appert 5, Floquet 1 és Pyat szintén 1 szavazatot kapott. 20 szavazó-jegy türesen adatott be.

Választás után.

A választást négy órákor befejezték. Időközben különféle hírek keringtek. Arról beszéltek, hogy a párisi községválasztás kiküldött a kommun és Floquet párisi maire re neveztek ki. E hirt azonban Rouvier miniszterelnök demetálta, megkérte a párisi hírlapírókat, táviratozzák meg lapjaiknak, hogy Sadi-Carnotnak nagy kilátásai vannak a megválasztatásban, a mi fényes az is volt. Sokan remélték azt, hogy ha Sadi-Carnotnak az első választásnál sok szavazata lenne, akkor Ferry az ő javára visszalépne a második választásnál és ekkor Sadi Carnot bizonyosan elnöknek választatnék. Különbözn minden esed itt. Zsándárok és katonaság tartják fenn a rendet. Tulzottak a Párisi élel ama tudósítások, hogy a képviselőház előtt nagy csoportosulások volnának.

Az elnök életrajza.

A francia köztársaság új elnöke Sadi Carnot, teljes nevén: Marie-Francois Sadi Carnot 1837-ben született Limogesban. Fi a maig éle Carnot szenatornak, aki a nagy forradalom idején mint a kon ent tagján tűnt ki. A Sadi nevet még az öreg ur kedvelte s választotta a persa nyelvű, melyben szadi tudományt jelent.

Sadi Carnot, kit a francia köztársaság elnökének választottak, a műszaki pályára készült, az Ecrole polytechnique volt tanítványa. Iskoláit 1863-ban fejezte be, mikor Annecyben neveztek ki az utak fő-ügyelőjévé.

A francia porosz hadjárat idején, 1871 január havában Seine-Inferieure főnöke lett, s mint rendkívüli kormánybiztos a nemzeti védelem szervezésével volt megbízva. Seine-Inferieure, l'Eure és du Calcanos megyékben. 1871 febr. 8-án Cote d'Orban a nemzetgyűlés tagjának választották, mikor a balparton foglalt helyet az ugynevezett köztársaság baloldal csoportjában, melynek titkárává is választották.

A nemzetgyűlésben mindig a köztársaság megszilárdításán és szervezésén dolgozott. 1876-ban Beaureban lépett fel jöltnek s 7058 szóval 5700 ellen képviselőknek választották.

A következő általános választáskor hivatalos jelölt ellenében ismét Beauneban lett képviselő. Sadi Carnot a közigazgatási kérdéseken kívül főleg műszaki dolgokkal foglalkozott, a vasut, a hajózás kérdéseivel. Több ízben volt a pénzügyi bizottság tagja s 1878-ban ő volt a közmunka miniszternek budgetének előadója. Ugyanazon év aug 26-án a nevezett miniszterium államtitkárává neveztek ki.

Ujabbán azzal keltett feltűnést, hogy Grévy ellenében a pénzügyi kérdéseken határozott ellenzékét képezett s ellenállt egy barátján, mint ellenfelei elismerését és tiszteletét kívívta.

Sadi Carnot irodalmilag is foglalkozott, nevezetesen lefordította Stuart Millt: az 1848-ki forradalom és meghurcolói című művét.

ból, származott azon nemzet kebeléből, melynek lelkes fiait tornyosuljon bármily vastagon az önkény zivataros fellege a hulljon bár egymásra abból az igazságtalanság mának, köve, őt örökre tisztelni fogják s utánozni a honszeretben s üldözöi deczára ezt kiáltani: Eljen az ártatlanul üldözött Wes-selényi Miklós! Eljen az általa védett Hon és Alkotmány!

Azon ének mely 1837 ik év télelő 5-ik estvéjén a Wesselényi Miklós névünneplésének tiszteletére a kolozsvári ref. kollegyumba az ifjuság egy része által elénekeltetett:

Itt az éj néma csendjében,
Magányunk biztos körében,
Mig elnyögünk bus fejünk,
Hallid meg nagy ég fohászaik!

Im a honfű ki honfűt
Kész volt halni s ontani vért:
Sújtja a vadkény hatalma,
S ez keblünk vérsz fájdalma,

Ó szabadságunk védfala,
Alkotmányunk órangyala
Távol kerüli a földet,
Melyet hős lélekkel védett.

Ön háztól elrekesztve,
S az önkénytől üldözve,
Sohajta néz a táj felé,
Melynek élét szentelné.

És mi gyámtalan honfiai,
Hő vágynyúrt leányjotok,
Titkon sohajta könyvezünk —
Mind ez, mit érte tehetünk.

Ég látod ártatlanságát,
Rendíthetlen igazságát,

Orvosold kímő sebeit,
Enyhítsd dúló kesereit.

Isteniük derítet fel a várt
Üdvöt hozó reménysugárt,
Szánd meg forró könyveinket,
Add vissza Wesselényinket!

Tarted meg öt szabadságában,
Buzgón tisztel honában.
S vele évek sorain át,
Boldogítsd a Magyar hazát!

O. F. S. L.

Charmian.

Angolból fordította: Amica.

V.

(Folytatás.)

(13)

Egy szép barna plush ruha volt, se-lyemmel díszítve, és Charmián olyan volt benne, mint egy királyné, ámár azért vette fel, mert ez volt a legegyszerűbb. A sűrű barna fátóly azért kötöttük a kalapjára, hogy ösmérősei fel ne ösmérjék, monda Charmián nevetve, midőn Jack a fátóly ellen szavazott, azt adva okul, hogy a sűrű álarozozal nem fogja tudni, hogy Charmián mikor neveti ki, és mikor nem.

De Lord Lorraine felismerte, én erről meg voltam győződve azon pillanatban, midőn hideg, számitó, borotvált arczélit meglattam.

És haragudott, ámár azt nem mondtam meg Charmiánnak, de borzasztó dühös volt. Láttam azt vékony ajkainak az összeszorításából, s az arcába szökő vérről.

— Charmián, a jázminodát elhullatod, jegyzem meg, hogy a tárgyat, mely őt bántani látszik megváltoztassam. De sebj,

te ugysem szereted a fehér virágokat bordan. Várj, költök én neked egy friss bokrétát, még pedig virág nyelve, a milyenről olvastam, s mielőtt az emberek Keleten szoktak egymásnak küldeni.

E személy által elfoglalva felállók a gesztenyefa alól, s egyedül hagynom barát-német és Jackot, kik soha sem voltak egyetül azon első naptól kezdve, midőn a veresszőlő bokrok között állva bemutattam őket egymásnak. De nem azért nem voltak együtt, mint ha én vagy más valaki szándékosan intéztük volna úgy; oh nem; de Charmián sem a kertben, sem a házban nem látzott azt kívánni, hogy ott hagyjam, és én kész voltam lábainál ülve őt nézni, még akkor is, ha figyelmét és társaságát Jackra fordította.

Nekem élvezet Charmiánnak valamit csinálni, még a mindeannapi két bokrétáját összeállítani is, az egyiket a reggelishez teszem a tányérjára, a másikat ebéd előtt az öltöző asztalára; s hogy tetszését megnyerjem, legszébb virágaimat szagattom le számára. — És nekem nagy gyönyörűség mostan ezt a virág nyelvet rendezni, ámár ismeretem benne nagyon kezdetleges, s azok a virágok, melyekre legtöbb szükségem van, — nem nyílnak, vagy a réteken s erdőkben vadon tenyésznek.

De egy veres rózsára van szükségem, mely szerelmet jelent, és egy bíbor bársony pensérra, mely azt mondja, hogy „rólad gondolkozom”, és egy nefelejterre, és egy heliotropra — hogy — „neked szentelem életem” — és egy rozmarin ágra, mely az emlékezet jelképe. — Szépen összekötöttem ezeket egy fényes myrtus ággal a háttérben, szárukat egy kis szalma szállal kötöm össze, melyet az utról vettem fel.

Egy kissé különös bokréta, midőn ké-szen van; de azért szép, s remélem, hogy Charmián el tudja olvasni, s kezében tart-

va a gesztenyefa felé sétálok vissza, hol Charmiánt hagytam.

Meglepetésemre herczegnőmet egyedül látom felém jönni.

— Egy kevés időre be megyek a szobába, mondá.

— Ugy találok hogy nyomasztó hőség van, azt hiszem hogy a vihar nem késik soká.

Charmián halvány, és egy kissé szomorú, és nekem úgy tetszik, hogy Lorraine miatt busul.

— Én is bemegyek, mondom. — Hol van Jack?

— Épen most ment el — a saját kerjűkbe.

— Vissza jő?

— Nem hiszem, hogy vissza jöjné.

Megfordulok vele én is, s a rózsák, szelekűk, rezedák, s nyiló verbénák között a házhöz sétálunk.

— Ezt neked kötöttem, — mondom, a gyermekes kis bokrétát át adva. Tudod edesem, ez sokat jelent, minden virágnak értelme van.

— Tudom — válaszolá kissé mosolyogva; és egy kettő tört szalmaszállal kötötted össze.

— Hirtelenb n nem kaptam egyebet. — És egy eltört szalmaszállal azt jelen-ti „Eljegyzésünk vége van.”

— De mi nem vagyunk jegyesek, — mondom nevetve; tehát nem határoz semmit. — De tudod drágám én ezt nem tudtam; és ha tudtam volna is, tudtam, hogy te semkivel sem vagy jegyben.

— De igen, mondja Charmián merengően nézve a kezében levő virágokra. Én a Lord Lorraine jegyosse vagyok.

— Te — a Lord Lorraine menyasszonya!

— Igen. Az előbb tudattam Prentiss ural, tehát neked is mondhatom. —

Már három hónapja — mióta jegyesek vagyunk.

Nem kérdezem meg tőle, hogy miért mondta meg Jacknak, mert tudom. Eddig nem álmotam erről, vagy ha igen, az a gondolatot erőszakkal kivettem a fejemből; de most már tudom. Jack ezerszemes Charmiánba, és elég örült volt azt neki megmondani, és most Charmián visszautasítja, elküldte.

Charmián nagyon gyöngéden ül át a karjával amint együtt sétálunk; de egy szót sem szól Jackról. Ugy mozgok mellette mintha álomban volnék; hallom hozzá beszélni, de hangja oly bizonytalan és gyenge, és oly távolról hangzik, mint ha álomban hallanám. A kert uszik előttem, a napfény káprázlat; úgy érzem mint ha Coventry Zsuzsa távol volna, és más valaki, egy idegen volna itt, és sétálna helyette.

— A mult tavasszal Egyiptomban történt, folytatá Charmián álmodozó hangon. Cairoba mentünk a tél elején ő, én, és az ő nővére; de időnknek nagy részét a Nüson töltöttük. Egyiptomban Januáriusban épen olyan meleg van mint itt nálunk Má-jusban, neked nincs fogalmad róla, hogy a pusztán mily égetően süt a nap. Áprilisban ismét visszamentünk Cairoba; és itt történt, hogy ő — hogy mi, felfedeztük, hogy jobban szeretjük egymást, mint bár kit a világon.

— Igen, mondja az a buta egy-niség homályosan, a ki nem Coventry Zsuzsa többé.

— A Pásztor vendéglőnek a nagy erkélyén történt, folytatá Charmián lassan s édesen, azt gondolom, hogy részben azért, hogy gondolataim menetének szírní-nyát megváltoztassam, részben azért, mert neki boldogság e tárgyról beszélni.

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.